

SIGHIȘOARA

AMINTIRI MEDIEVALE
MEDIAEVAL MEMORIES
EINE ZEITREISE INS MITTELALTER

Florin Andreescu

SIGHIȘOARA AMINTIRI MEDIEVALE

Vechi zid sighișorean în lumina apusului
Old wall in the light of a Sighișoara sunset
Alte Schäßburger Mauer im Abendlicht

Sighișoara, unul dintre puținele orașe-cetăți locuite din lume, poate fi o frumoasă ilustrare la o lecție de urbanistică medievală. Aici, elementele universului medieval s-au păstrat întocmai. După ce intrăm în acest miraculos spațiu pe sub arcadele bătrânului Turn cu Ceas, care măsoară de secole curgerea timpului, ajungem în piața centrală a cetății, acolo unde altădată se țineau târgurile, se judecau procesele și aveau loc execuțiile și unde se afla stâlpul infamiei, de care erau legați răufăcătorii, cu o piatră de șase kilograme atârnată de gât. Intrăm apoi în biserica fostei Mănăstiri Dominicane, din secolul al XIII-lea, după care ne aventurăm înfiorați pe una dintre îngustele străduțe pavate care șerpuiesc în pantă pe lângă vechi case cu fațade în culori pastelate și obloane de lemn, trecem pe sub felinare care decupează fantomatic umbrele înserării și urcăm cele 175 de trepte ale Scării Școlarilor pentru a ajunge în punctul cel mai înalt al cetății, unde este amplasată Biserica din Deal, valoros monument arhitectonic în stil gotic. De aici coborâm de-a lungul vechilor ziduri care încing pe o lungime de 920 m Dealul Cetății, întărite odinioară cu redutabile bastioane și paisprezece turnuri de apărare, din care s-au mai păstrat nouă.

Plimbându-ne prin bătrâna cetate a Sighișoarei, cu aproximativ 150 de case locuite, majoritatea având o vechime de cel puțin 300 de ani, putem reconstitui, cu puțină imaginație, câteva aspecte ale vieții cotidiene medievale. De altfel, în fiecare an, timp de trei zile, de obicei în ultima

săptămână din luna iulie, Sighișoara se reîntoarce în Evul Mediu: cavaleri în armuri strălucitoare se întrec în turniruri, se desfășoară procese ale vrăjitoarelor, domnițe în rochii de epocă se ivesc ca din pământ peste tot, menestreli își deapănă cântările, la fiecare colț de stradă au loc concerte de muzică medievală, piese de teatru și multe altele. Pe durata Festivalului de Artă Medievală, străduțele cetății devin neîncăpătoare pentru mii de turiști care se înghesuie să ia parte la acest eveniment.

Minunata Sighișoară, care și-a căpătat pe bună dreptate renumele de „Nürnberg transilvănean”, se înalță în trepte pe Dealul Cetății (cu altitudinea de 425 m), de pe malul stâng al Târnavei Mari. De jur-împrejur se înalță alte coline: Dealurile Gării, Stejăriș, Brădet, Lunca Poștei și Hula Daneșului. Cetatea Sighișoarei a fost întemeiată de coloniștii sași, aduși de regele Ungariei Géza al II-lea, fie în anul 1191, potrivit cronicarului Georgius Krauss, fie în 1198, după alții. E foarte probabil ca pe vârful dealului să fi existat un punct fortificat, într-o formă rudimentară, folosit ca refugiu de locuitorii români din așezarea de jos încă dinainte de venirea sașilor aici.

După distrugerile provocate de năvălirea tătarilor din 1241, regele Béla al IV-lea a luat măsuri, recomandându-le sașilor să-și întărească cu ziduri puternice așezările de pe teritoriul pe care s-au stabilit, împărțit în Scaune. La sfârșitul secolului al XIV-lea, sistemul de fortificații al Sighișoarei, locuită mai ales de meșteșugari și negustori

bogați, era în mare parte definitivat. Construcțiile din această perioadă sunt o dovadă grăitoare a prosperității localității, datorată mai ales breslelor. Documentul prin care sunt reinnoite statutele de breaslă, în anul 1376, menționează prezența în cetatea Sighișoarei a 25 de branșe meșteșugărești, organizate în 19 bresle. În acea perioadă, dezvoltarea Sighișoarei era comparabilă cu cea a burgurilor din Germania!

Indiscutabil, simbol fascinant al Sighișoarei, Turnul cu Ceas (secolele XIII-XIV), numit odinioară Turnul Sfatului (deoarece la primul nivel s-a aflat mult timp reședința Sfatului Orășenesc), străjuiește de veacuri intrarea principală în cetate. Ca la multe așezări din vechime, aceasta era plasată la răsărit – considerat punctul sacru prin excelență.

Masivitatea bazei sale paralelipipedice și eleganța fleșei acoperișului – elemente care par a crea o anumită discordanță, introducând o tensiune nu lipsită de farmec – îi conferă Turnului cu Ceas un aspect insolit, și tocmai prin aceasta original. Construcția era îndeajuns de solidă pentru a face față unui eventual atac, condiție cerută de funcția sa militară, iar aspectul său arhitectural impresionant îl recomanda drept centru al comunității. Nu trebuie să uităm că în apropiere, sub protecția zidurilor sale, se desfășura piața centrală a cetății, în jurul căreia se ordona întreaga viață de zi cu zi a locuitorilor. Odată cu instalarea unui orologiu la nivelul al cincilea, pe la începutul secolului al XVII-lea, turnul a devenit și „stăpânul” magic al

timpului: spre cadranele sale (unul orientat către cetate, celălalt – către Orașul de Jos) se îndreptau privirile tuturor în căutarea unui reper temporal precis. Bătăile periodice ale ceasornicului din Turn au ajuns de atunci să facă parte din viața cetății, insinuându-se pretutindeni, impunând o altă dinamică a percepției timpului. Atmosfera festivă a zilelor de sărbătoare învăluia și Turnul: asupra orașului se revărsau sunetele orchestrei instalate, cu asemenea ocazii, în foisorul de la nivelul al șaselea.

Privite din exterior, zidurile primelor trei niveluri, cu arhitectură romanică tipică secolelor XIII-XIV, apar masive și severe; doar câteva ferestre mici care le străpung din loc în loc reușesc să mai înlăture impresia de monotonie. Pe măsură ce înălțimea crește, apar elemente arhitecturale gotice: ultimul etaj este susținut de console, care subliniază diferența de nivel prin crearea unor ingenioase jocuri de forme și volume. Partea cea mai spectaculoasă a Turnului cu Ceas este – cine ar putea nega? – acoperișul în stil baroc. Disproporția care rezultă din înălțimea mult prea mare a acoperișului (34 m) în raport cu cea a turnului propriu-zis (30 m) nu pare a afecta totuși armonia ansamblului. De fapt, în asta constă marea lui originalitate. Acest impresionant acoperiș este

Vechea cetate a Sighișoarei este formată din străzi înguste și pietruite.

The old quarter of Sighișoara is crisscrossed by narrow cobbled streets.

Enge, steingepflasterte Gassen durchqueren die Schäßburger Oberstadt.

The Lower City too had a period of glory: in the nineteenth century it monopolised the entire economic life of the region, surpassing the citadel in importance. During this period, most of the merchants moved to the Lower City, where they opened new shops.

It remains only to move a short way from the citadel of Sighișoara, in order to find a different perspective. Be sure to visit one the nearby hills (Lunca Poștei, Brădet, Breitte), whence you will enjoy unmatched, panoramic views. Regardless of which viewpoint you choose, the Clock Tower and the Church on the Hill will form the dual centre of this unique mediaeval architectural complex.

Turnul cu Ceas veghează de mai bine de șapte secole intrarea în cetate.

The Clock Tower has guarded the entrance to the Upper City for more than seven centuries.

Der Stundturm bewacht seit über sieben Jahrhunderten den Eingang zur Burg.

SCHÄßBURG EINE ZEITREISE INS MITTELALTER

Prima zăpadă în Sighișoara

First snow in Sighișoara

Der erste Schnee in Schäßburg

Sighișoara, zu deutsch Schäßburg genannt, umfasst eine der wenigen heute noch bewohnten Stadtburgen weltweit, die eine schöne Veranschaulichung mittelalterlichen Städtebaus darstellt, zumal hier viele Teile der mittelalterlichen Stadtbefestigung und alte Wohnhäuser erhalten geblieben sind. Schreiten wir unter dem Torbogen des mächtigen Stundturms hindurch, dem Haupteingang zur Burganlage, gelangen wir auf den Burgplatz, einst der Marktplatz der Oberstadt, wo in alten Zeiten Gerichte gehalten und Urteile vollstreckt wurden; hier befand sich auch der Pranger, an den die Bestraften mit einem sechs Kilo schweren Stein am Hals angekettet wurden. In der Nähe befindet sich die Klosterkirche (13. Jh.), so genannt, weil sie einst die Kirche des hiesigen Dominikanerklosters war. Von hier aus gehen wir dann durch die engen steingepflasterten Gassen, vorbei an bunt bemalten Wohnhäusern mit typischen Holzjalousien, steigen die 175 Stiegen der Schülertreppe hinauf und gelangen zur Bergschule und der Bergkirche. Von hier können wir dann den Pfad entlang der noch fast gänzlich erhaltenen Ringmauer hinuntergehen, die einst mit Basteien und 14 Türmen befestigt war, von denen noch neun zu sehen sind.

Ein Spaziergang durch die Oberstadt von Schäßburg, die etwa 150 bewohnte Häuser umfasst, von denen die meisten ein Alter von mindestens 300 Jahren aufweisen, lässt uns erahnen, wie sich das Leben hier im Mittelalter abspielte. Es ist deshalb schon zur Tradition

geworden, dass jedes Jahr in der letzten Woche des Monats Juli in Schäßburg ein Festival der Mittelalterlichen Künste stattfindet: Ritter in glänzenden Rüstungen tragen Turniere aus, Burgfräulein in historischen Gewändern bringen ihnen Beifall, Minnesänger spielen ihre Lieder auf, es werden Hexenprozesse abgehalten, Theaterstücke improvisiert und vieles mehr. In den engen Gassen drängen sich dann Tausende Touristen, die an diesem bunten Treiben teilhaben wollen.

Schäßburg, auch als das „siebenbürgische Nürnberg“ bekannt, liegt am linken Ufer der Großen Kokel (Târnava Mare), eingebettet zwischen malerischen mit Laub- und Mischwald bedeckten Hügeln. Das Stadtbild wird von der Oberstadt geprägt, die einstige Burganlage, die auf einem frei stehenden, südlich der Kokel gelegenen 850 m langen Bergrücken, dem Burgberg (untere Terrasse) und dem 49 m höher gelegenen Schulberg (obere Terrasse, 429 m), errichtet wurde. Außerhalb der Ringmauern an der Süd- und Südostseite der Burg entstand dann die Unterstadt, die sich um den einstigen Marktplatz zum modernen Schäßburg entwickelte.

Laut der Chronik des Georgius Krauss wurde Schäßburg 1191, laut anderen Quellen erst 1198 von deutschen Siedlern gegründet, die vom ungarischen König Geisa II. ins Land gerufen und in den damaligen Urkunden allgemein als *saxones*, also Sachsen, benannt wurden, obwohl sie gar nicht aus Sachsen stammten. Die erste Siedlung wurde auf dem Burgberg angelegt,

